

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра філософії та релігієзнавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Іврилук С. В.

Протокол № 5 від 21.02. 2018 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ

Підготовки бакалавра

галузі знань 0305 Економіка та підприємництво

напрямів підготовки 6.030509 Облік і аудит

6.030508 Фінанси і кредит

6.030504 Економіка підприємства

6.030501 Економічна теорія

галузі знань 0306 Менеджмент і адміністрування

напрямку підготовки 6.030601 Менеджмент

Програма навчальної дисципліни «Філософія» підготовки бакалавра, галузі знань 0305 Економіка та підприємництво, напрямів підготовки 6.030509 Облік і аудит, 6.030508 Фінанси і кредит, 6.030504 Економіка підприємства, 6.030501 Економічна теорія; галузі знань 0306 Менеджмент і адміністрування, напряму підготовки 6.030601 Менеджмент.

Розробник: Гудзенко О.Г., доцент кафедри філософії та релігієзнавства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, к.філос.н., доцент.

Рецензент: Возняк С.С., професор кафедри культурології та хореографічного мистецтва Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, к.філос.н., доцент.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства

протокол № 7 від 22.01.2018 р.

Завідувач кафедри: (Ю.Г.Борейко)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету історії, політології та національної безпеки

протокол № 3 від 8.02 201_р.

Голова науково-методичної комісії факультету О.М. Карліна

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4	галузі знань 0305 Економіка та підприємництво, напрямів підготовки 6.030509 Облік і аудит, 6.030508 Фінанси і кредит, 6.030504 Економіка підприємства, 6.030501 Економічна теорія; галузі знань 0306 Менеджмент і адміністрування, напрямів підготовки 6.030601 Менеджмент	Рік навчання 3 Семестр 6-ий Лекції 26 год. Практичні (семінарські) 16 год. Самостійна робота 64 год. Консультації 14 год.
ІНДЗ: є		Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Вивчення курсу передбачає ознайомлення студентів із основними напрямами становлення і розвитку філософської думки, теоретичними і методологічними основами філософії, що дасть можливість студентам зрозуміти філософію як духовний процес, який проходить в сфері культури людства, як невід'ємну частину суспільного і політичного життя.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях: основний зміст усіх розділів філософії, напрямки історико-філософської думки, класична і сучасна вітчизняна та світова філософія, методи і принципи філософського способу мислення, світоглядно-гуманістичний зміст філософії.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Філософія як специфічний тип знання. Історичні типи філософії					
Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві	4	2	2		
Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу	8	2	2	4	
Тема 3. Особливості та фундаментальні проблеми античної філософії	4			4	
Тема 4. Схоластика та	8	2		4	2

патрістика – основні напрямки філософії середньовічної Європи. Гуманістичний характер філософії епохи Відродження.					
Тема 5. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва	6	2		4	
Тема 6. Німецька класична філософія	4			4	
Тема 7. Філософія XIX – XX століть та сучасна західна філософія	12	2		8	2
Тема 8. Українська філософія у контексті світової культури. Філософія “срібного віку” російської культури	6	2	2		2
Разом за змістовим модулем 1	52	12	6	28	6
Змістовий модуль 2. Загально-теоретичні основи філософії					
Тема 9. Онтологія: філософський зміст проблеми буття	4	2			2
Тема 10. Філософія свідомості	10		2	8	
Тема 11. Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія	12	4	2	4	2
Тема 12. Теорія пізнання і філософія науки	6		2	4	
Разом за змістовим модулем 2	32	6	6	16	4
Змістовий модуль 3. Соціальна філософія та філософія історії					
Тема 13. Філософська антропологія	8	2		4	2
Тема 14. Соціальна філософія	6	2		4	
Тема 15. Філософія історії	10	2		6	2
Тема 16. Філософія культури і науки	8		2	6	
Тема 17. Аксиологія: філософське вчення про цінності	4	2	2		
Разом за змістовим модулем 3	36	8	4	20	4
Усього годин	120	26	16	64	14

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Філософія як специфічний тип знання. Історичні типи філософії.
<p>Тема 1. Філософія Стародавнього Сходу.</p> <p>1. Зародження основних напрямів осмислення людини і світу у філософії Стародавнього Сходу.</p> <p>2. Характеристика шкіл давньоіндійської філософії: джайнізм, буддизм, санх'я, вайшешика.</p> <p>3. Філософські школи Стародавнього Китаю: конфуціанство, даосизм.</p>

<p>Тема 2. Особливості та фундаментальні проблеми античної філософії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Зародження філософської думки: культурно-історичні передумови. Етапи розвитку філософії. 2.Філософія періоду становлення і розвитку рабовласницької держави. Мілетська, піфагорейська, елейська школи. Стихійна діалектика Геракліта. Софісти і Сократ. 3.Класична грецька філософія. Античний атомізм Демокріта. Душа, мораль, держава у філософії Платона. Система філософії Арістотеля. 4.Елліністично-римська філософія. Скептицизм, епікуреїзм, стоїцизм, неоплатонізм.
<p>Тема 3. Схоластика та патрістика – основні напрямки філософії середньовічної Європи. Гуманістичний характер філософії епохи Відродження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Середньовічна філософія як зріз двох традицій: християнського откровення і античної філософії. Номіналізм і реалізм. 2.Арабомовна філософія середніх віків і її відношення до античного філософського спадку (Авіценна, Аверроес, Аль-Фарабі та ін.). 3.Фома Аквінський – систематизатор середньовічної схоластики. 4.Гуманізм і натурфілософія епохи Відродження.
<p>Тема 4. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Наукові відкриття XVII ст., створення механіко-матеріалістичної картини світу. 2.Співвідношення категорії “буття” і “матерія” в філософії Нового часу. Філософське розуміння природи в працях Р.Декарта, Б.Спінози, Г.Лейбніца. 3.Проблема методу пізнання в філософії Нового часу (Ф.Бекон, Р.Декарт). Емпіризм і раціоналізм. 4.Філософське розуміння свідомості. Проблема людини у філософії Просвітництва. Правовий ідеал Просвітництва.
<p>Тема 5. Німецька класична філософія.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Загальна характеристика класичної німецької філософії XVIII- першої половини XIX ст. 2.Основи теорії пізнання І.Канта. Кантівський дуалізм та агностицизм. 3.Філософські вчення Й.Фіхте та Ф.Шеллінга. 4.Філософія абсолютної ідеї Г.Гегеля. Суперечність між діалектичним методом і метафізичною системою Г.Гегеля. 5.Антропологічний принцип Л.Фейєрбаха, його вчення про релігію та мораль.
<p>Тема 6. Філософія XIX – XX століть та сучасна західна філософія.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Філософія прагматизму (У.Джемс, Дж.Дьюї). 2.Концепції індустріального, постіндустріального та інформаційного суспільства (Дюркгейм, Вебер, Белл, Бжезинський, Масуда). Соціальна футурологія. 3.Концепція “закритого” і “відкритого” суспільства (К.Поппер, Є.Замятін, О. Хакслі та ін.) 4. Постмодернізм у філософії (Жан-Франсуа Ліотар, Жан Бодрийяр, Жиль Делез, Жиль Дельоз, Жак Дерріда, Юлія Кристева).
<p>Змістовий модуль 2. Загально-теоретичні основи філософії</p>
<p>Тема 7. Філософія свідомості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Духовність. Свідомість та її властивості. 2. Рівні і сфери свідомості.
<p>Тема 8. Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Пізнання як соціально-опосередкований процес ставлення людини до світу. Суб’єкт і об’єкт пізнання. 2.Діалектика пізнавального процесу. Єдність чуттєвого і раціонального пізнання. 3.Наукове пізнання. Емпіричний і теоретичний рівні. Методи і форми наукового пізнання. 4.Історичні та логічні методи дослідження в соціальному пізнанні. Логіка наукового

<p>передбачення.</p> <p>5. Проблема істини у філософії та науці.</p>
<p>Тема 9. Теорія пізнання і філософія науки. Категоріальний характер філософського знання.</p> <p>1. Категорії діалектики як філософське відображення універсальних зв'язків буття. Принципи класифікації категорій діалектики.</p> <p>2. Категорії, що виражають структурність та впорядкованість буття:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одиничне і загальне; - частина і ціле; - форма і зміст; - елемент і структура. <p>3. Категорії універсальних зв'язків:</p> <ul style="list-style-type: none"> - явище і сутність; - причина і наслідок; - випадковість і необхідність; - можливість і дійсність.
<p>Змістовий модуль 3. Соціальна філософія та філософія історії</p>
<p>Тема 10. Філософська антропологія.</p> <p>1. Проблема людини в історії філософії</p> <p>2. Концепції людини у філософській антропології</p> <p>3. Дуалістична сутність людини по теоріях М. Шелера і А. Гелена</p> <p>4. Дві фундаментальні антропологічні категорії: дія і подія.</p>
<p>Тема 11. Соціальна філософія.</p> <p>1. Філософська концепція суспільства.</p> <p>2. Формальна і соціальна структура суспільства.</p> <p>3. Соціум як процес: суспільні відносини і соціальні конфлікти.</p> <p>4. Соціальна необхідність і соціальна свобода.</p>
<p>Тема 12. Філософія історії.</p> <p>1. Історія як предмет філософії.</p> <p>2. Співвідношення еволюції та революції у розвитку людства. 3. Роль народних мас і особи в історії.</p>
<p>Тема 13. Філософія культури і науки. Духовна сфера життя: свідомість і творчість.</p> <p>1. Передумови і основи творчої діяльності людини. Поняття творчості та її соціальний характер.</p> <p>2. Етапи і структура творчого процесу. Види творчості та їх специфіка.</p> <p>3. Свідоме і підсвідоме у творчому процесі. Інтуїція.</p> <p>4. Творчість як вища форма активності людини. Детермінація творчості. Творчість і свобода.</p>

6. ІНДЗ

Індивідуальним навчально-дослідним завданням для студентів є написання есе.

Есе – це розв'язання конкретної проблеми, яке ґрунтоване на теоретичному осмисленні вивченого матеріалу та опрацьованої літератури з урахуванням суспільно-значущих тем, викладене на 7-8 сторінках (12600-14400 знаків). Есей є однією з найпростіших форм науково-аналітичного тексту. Найчастіше його метою є аргументоване висловлення автором особистої точки зору щодо певної дуже конкретної проблеми.

В оцінюванні будуть враховані:

- актуальність та чітке формулювання проблеми;
- оригінальність розв'язання;

- аргументація: за і проти.

Тематика есе

- 1.Філософія в системі культури.
- 2.Людина як вища цінність у системі філософського знання.
- 3.Основні принципи періодизації історико-філософського процесу.
- 4.Проблема походження грецької філософії.
- 5.Розкрити особливості іонійської філософії.
6. Платонівська “ідеальна держава” і сучасність.
- 7.Атомістичне вчення Левкіппа – Демокріта.
- 8.Порівняльний аналіз платонівського та аристотелівського вчення про державу і суспільство.
- 9.Розкрити вчення Аристотеля про категорії.
- 10.Вчення Аристотеля про форму і матерію. Співвідношення сутності з формою і матерією.
- 11.Поняття душі у філософії Аристотеля.
- 12.Морально-етичні ідеї стоїцизму в творі Луція Аннея Сенеки. “Моральні листи до Луцилія”.
- 13.Образ філософа в античній філософії.
- 14.Гуманізм Відродження і сьогодення.
- 15.Вчення про субстанцію у філософії Р.Декарта, Б.Спінози, Г.Лейбніца.
- 16.Етичне вчення І.Канта.
- 17.Раціональний зміст гегелівської діалектики.
- 18.Проблема людської діяльності у філософії Л.Фейєрбаха.
- 19.Проблеми свободи у філософії екзистенціалізму.
- 20.Концепція переоцінки цінностей у філософії Ф.Ніцше.
21. Людина та історія в екзистенціальній філософії К.Ясперса.
- 22.Структуралізм у гуманітарному пізнанні.
- 23.Проблема раціонального та ірраціонального у філософії ХХ ст.
- 24.Теорія діалектики у марксизмі.
- 25.Марксистське розуміння розвитку суспільства.
- 26.Загальне та особливе у неопозитивізмі та постпозитивізмі.
27. Своєрідність філософії України у контексті світової культури.
- 28.Християнство і філософія у Київській Русі.
- 29.Національний характер у філософії І.Я.Франка.
- 30.Розвиток філософських традицій у творчості вітчизняних природознавців (кінець ХІХ- поч.ХХ ст.)

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль								Модульний контроль		Загальна кількість балів	
Модуль 1						Модуль 2		Модуль 3			
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
3	3	4	4	4	4	4	4				

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аристотель. Метафізика/ Аристотель. - К.: Основи, 2002.- 826 с.
2. Арістотель. Політика/ Арістотель. - К.: Основи, 2000.- 238 с.
3. Адорно Т.В. Проблемы философии морали / Т.В.Адорно - М.: Наука,2000. - 238 с.
4. Алексеев П.В. Философия: [учебник]/ П.В. Алексеев. - М.: Наука, 2001. - 603 с.
5. Андрущенко В.П. Вступ до філософії. Великі філософії/ В.П. Андрущенко. - Х.: СИДФНЧиженкр С.Ю. Тов. “РНФ”, 2005. - 512 с.
6. Андрущенко В.П. Історія соціальної філософії (Західноєвропейський контекст): [підруч. для вузів]/ В.П. Андрущенко. - К.: Тандем, 2000. - 416 с.
7. Барулин В.С. Социальная философия: [учебник]/ В.С. Барулин. - М.: Знание,1999. - 558 с.
8. Бердяев Н.А. О назначении человека/ Н.А. Бердяев. - М.: Логос, 1993. - 458 с.
9. Бойченко І.В. Філософія історії: [підручник]/ І.В. Бойченко. - К.: Знання, 2000. - 723 с.
10. Вернадский В.И. Философская мысль натуралиста / В.И. Вернадский // Мир философии. - М.: Наука, 1992. - 567 с.
11. Винниченко В. Відродження нації/ В. Винниченко. - К.: Знання, 1990. - 728 с.
12. Всемирная энциклопедия: Философия / Ред А.А.Грицанова. - М.: Наука,2001. - 1311 с.
13. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії “громадянське суспільство”/ Ю.Габермас. - Л.: Свічадо, 2000. - 317 с.
14. Гадамер Ганс-Георг. Істина і метод. Основи філософської герменевтики/ Ганс-Георг Гадамер. - К., 2000. - 457 с.
15. Гегель Г.В.Ф. Лекции по философии истории/ Г.В.Ф. Гегель. - СПб.: Наука, 2000. - 477 с.
16. Горський В.С. Історія української філософії: [навч. посіб.]/ В.С.Горський - К.: Знання, 2001. – 374 с.
17. Гуревич П.С. Философия культуры: [учеб. для вузов]/ П.С.Гуревич. - М.: Наука, 2001. - 349 с.
18. Гуревич П.С. Философская антропология: [учеб. пособие для вузов]/ П.С.Гуревич. - М.: Наука, 2001. - 454 с.
19. Гулыга А.В. Немецкая классическая философия/ А.В. Гулыга. - М.: Знание, 2001. - 413 с.
20. Гуссерль Э. Философия как строгая наука/ Э. Гуссерль. - М.: Знание, 1997. - 743 с.
21. Декарт Р. Міркування про метод: Щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках/ Р. Декарт. - К.: Тандем, 2001. - 101 с.
22. Джеймс В. Прагматизм / В.Джеймс. - К.: Знание, 2000. - 142 с.

23. Дюркгейм Е. О разделении общественного труда. Метод социологии/ Е. Дюркгейм. - М.: Наука, 1991. - 417 с.
24. Жильсон Э. Философ и теология/ Э.Жильсон. - М.: Наука, 1995. - 189 с.
25. Зотов А.Ф. Западная философия XX века: [учеб. пособие]/ А.Ф.Зотов. - М.: МГУ,1998. - 431 с.
26. Історія філософії: [підручник] / [за ред. проф. В.І.Ярошевця]. - К.: Знання, 2002. - 774 с.
27. Історія філософії: [словник] / [за ред. проф. В.І.Ярошевця]. - К.: Знання, 2005. - 1200 с.
28. Кармин А.С. Философия: [учеб. для студ. и асп. вузов] / А.С.Кармин.– СПб.: ДНК, 2001. - 531 с.
29. Канке В.А. Философия: [учеб. пособие]/ В.А.Канке. - М.: Логос, 2001. - 270 с.
30. Кант І. Критика чистого розуму/ І.Кант. - К.: Юніверс, 2000. - 501 с.
31. Касьян В.І. Філософія: [Навч. посіб]/ В.І. Касьян. - К.: Знання, 2004. - 406 с.
32. Кемеров В.Е. Хрестоматия по социальной философии: [учеб. пособие для вузов]/ В.Е. Кемеров. - М.: Знание, 2001. - 569 с.
33. Кун Т. Структура научных революций/ Т.Кун. - М.: Знание, 2001.- 605 с.
34. Огородник І.В. Історія філософської думки в Україні: Курс лекцій: [навч. посіб]/ І.В.Огородник. - К.: Знання, 1999. - 543 с.
35. Спиноза Б. Краткий трактат о Боге, человек и его счастье: Богословско-политический трактат: Филос. Трактаты/ Б.Спиноза. - М.: АСТ, 2000. - 398 с.
36. Федів Ю.О. Історія української філософії: [навч. посіб.] / Ю.О.Федів. - К.: Україна, 2001. - 509 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

- 1.Предмет філософії, коло її проблем та роль у суспільстві.
- 2.Природа філософського знання. Функції та структура філософії.
- 3.Взаємозв'язок філософії з соціальними, природничими та технічними науками.
- 4.Світогляд, його суспільно-історичний характер. Історичні типи світогляду.
- 5.Основні школи давньогрецької філософії.
- 6.Антична філософія: протилежність поглядів Демокріта та Платона.
- 7.Теоцентричний характер середньовічної філософії. Полеміка реалізму та номіналізму.
- 8.Арабська філософія середньовіччя та її відношення до античної філософської спадщини (Авіценна, Аверроес, Аль-Фарабі).
- 9.Антропоцентризм філософії Відродження, її гуманістична спрямованість та світоглядний зв'язок з літературою та мистецтвом.
- 10.Наукові революції ХУІІ ст. Проблема методу пізнання у філософії Ф.Бекона і Р.Декарта.
- 11.Вчення про субстанцію у філософії Нового часу (Р.Декарт, Б.Спіноза, Г.Лейбніц).
- 12.Ідеї гуманізму та Просвітництва у філософії ХУІІІ століття (Ш.Монтеск'є, Ж.-Ж.Руссо, Ф.Вольтер).
- 13.Основи теорії пізнання І. Канта.
- 14.Філософська концепція Г.Гегеля: суперечність між методом і системою.
- 15.Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха.
- 16.Історичні умови і теоретичні джерела виникнення філософії марксизму.
- 17.Феномен “відчуження” в марксизмі та екзистенціалізмі.
- 18.Культ науково-технічного розуму та його супротивники. Сцієнтичні та антисцієнтичні течії сучасної філософії.
- 19.Історичні форми позитивізму.
- 20.Екзистенціальна філософія та її різновидності (екзистенціалізм, персоналізм, філософська антропологія).
- 21.Становлення філософії неотомізму (Ж.Марітен, Е.Жільсон).

22. Філософія фрейдизму і неофрейдизму.
23. Ірраціоналізм А.Шопенгауера, С.К'єркегора і "філософія життя" Ф.Ніцше.
24. Емпіріокритицизм. Принцип тотожності "об'єкта" і "суб'єкта", "психічного" і "фізичного" у філософії Е.Маха та Р.Авенаріуса.
25. Становлення філософської думки в Київській Русі.
26. Ідеї гуманізму у творчості викладачів Києво-Могилянської академії.
27. Ідеї державотворення у філософській та суспільно-політичній думці України кінця ХІХ – поч. ХХ ст.
28. Російська релігійна філософія ХІХ – поч. ХХ ст.
29. Концепції "відкритого" і "закритого" суспільства (К.Поппер, Є.Замятін, О.Хакслі).
30. Постмодернізм у філософії (Жан-Франсуа Ліотар, Жан Бодрийяр, Жиль Делез, Жиль Дельоз, Жак Дерріда, Юлія Кристева).
31. Поняття "буття" та "субстанції". Дуалізм та монізм.
32. Співвідношення філософського та природничо-наукового поняття про матерію.
33. Філософське розуміння простору і часу.
34. Рух як спосіб існування матерії. Рух і розвиток. Форми руху матерії.
35. Відображення як загальна властивість матерії. Розвиток форм відображення.
36. Проблема свідомості у філософії.
37. Суспільна природа свідомості. Свідомість і мова.
38. Свідомість і самосвідомість. Структура і форми самосвідомості.
39. Діалектика та її альтернативи. Історичні форми діалектики.
40. Діалектика як вчення про універсальні зв'язки, зміни і розвиток.
41. Суперечність як джерело розвитку.
42. Категорії "якості", "кількості", "міри" у світлі закону взаємного переходу кількісних та якісних змін.
43. Роль закону заперечення заперечення в постановці і розв'язанні проблеми співвідношення прогресу і регресу в суспільному розвитку.
44. Особливість філософських категорій в порівнянні з поняттями конкретних наук. Категорії необхідності і випадковості.
45. Сутність причинно-наслідкового зв'язку. Детермінізм і фаталізм.
46. Поняття системи та елемента. Принцип системності в науці.
47. Закон як форма відображення об'єктивного світу і ступеня розвитку пізнання.
48. Категорії одиничного, особливого і загального та їх взаємозв'язок.
49. Категорії можливості та дійсності, їх взаємозалежність.
50. Категорії частини і цілого, їх взаємозв'язок.
51. Сутність і явище як категорії діалектики.
52. Діалектична єдність категорій змісту і форми.
53. Поняття методу і методології. Загальнонаукові методи пізнання.
54. Соціально-опосередкований характер пізнання. Об'єкт і суб'єкт пізнання.
55. Специфіка соціального пізнання. Проблема істини та її критеріїв.
56. Роль практики в процесі пізнання.
57. Раціональне пізнання та його форми. Раціоналізм.
58. Методи теоретичного пізнання.
59. Пізнання та знання. Чуттєве пізнання та його форми. Сенсуалізм.
60. Емпіричний рівень пізнання та його форми.
61. Людина як предмет філософії.
62. Проблема духовності і сенсу життя людини.
63. Антропосоціогенез. Єдність природного і соціального в людині.
64. Проблема людини в марксизмі та екзистенціалізмі.
65. Становлення концепції діяльнійсності людини.
66. Ду ховне виробництво та його структура.
67. Наука як вид духовного виробництва і як соціальний інститут.

68. Практика і культура. Гуманістичне значення категорії практики. Структура практичної діяльності.
69. Філософське розуміння культури. Проблема типології культури.
70. Культура як спосіб життєдіяльності та міра розвитку людини.
71. Поняття творчості. Види творчості: науково-технічна, художня, соціальна.
72. Проблема єдності економічної, політичної, соціальної та духовної сфер суспільного життя.
73. Соціальне буття як єдність індивідуального та суспільного буття.
74. Суспільна свідомість та її співвідношення із суспільним буттям.
75. Суспільна свідомість та її структура.
76. Мораль як форма суспільної свідомості. Історичність моралі.
77. Природа і функції естетичної свідомості.
78. Політична свідомість та її специфіка. Роль політичної свідомості в розвитку суспільства.
79. Правова та економічна свідомість.
80. Рівні суспільної свідомості. Суспільна психологія та ідеологія.
81. Історичні спільності людей: рід, плем'я, народність, нація.
82. Соціальна структура суспільства.
83. Політична структура суспільства.
84. Суспільне та матеріальне виробництво, їх співвідношення.
85. Продуктивні сили суспільства та їх структура.
86. Виробничі відносини, їх структура, типи форми.
87. Соціальна революція, її об'єктивні передумови і суб'єктивні фактори.
88. Глобальні проблеми сучасного суспільства і перспективи людства.
89. Природа і суспільство. Екологічна проблема та її аспекти.
90. Демографічні проблеми сучасності.

Екзамен відбувається у вигляді письмової і усної відповіді студентів на запропоновані викладачем запитання.

Схвалено Вченою радою
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
Протокол № __ від _____ 2018 р.

Проректор з науково-педагогічної

і навчальної роботи та рекрутації

С. В. Гаврилюк

Навчальний відділ

Л. О. Заєць

Юридичний відділ

А. В. Маїло